

CÁC HÌNH THỨC KẾT CẤU CỦA VĂN BẢN THUYẾT MINH

A-MỤC TIÊU BÀI HỌC

1. Kiến thức

- Văn thuyết minh, các loại văn bản thuyết minh.
- Yêu cầu xây dựng văn bản thuyết minh.
- Một số hình thức kết cấu của văn bản thuyết minh.

2. Kỹ năng:

- Nhận diện và phân tích sự hợp lí về hình thức kết cấu trong một số văn bản thuyết minh.
- Xác định hình thức kết cấu của một số vấn đề thuyết minh.
- Vận dụng các hình thức kết cấu phù hợp để viết bài văn thuyết minh.

3. Tư duy, thái độ, phẩm chất: Tự giác làm thêm bài tập luyện tập.

4. Định hướng phát triển năng lực: Năng lực tự chủ và tự học, năng lực hợp tác, năng lực giải quyết vấn đề và sáng tạo; năng lực thẩm mỹ, năng lực tư duy; năng lực sử dụng ngôn ngữ.

B-CHUẨN BỊ CỦA GIÁO VIÊN VÀ HỌC SINH

GV: SGK, SGV Ngữ văn 10, Tài liệu tham khảo, Thiết kế bài giảng

HS: SGK, vở soạn, tài liệu tham khảo

C- PHƯƠNG PHÁP THỰC HIỆN

Gv tổ chức giờ dạy- học theo cách kết hợp các phương pháp: hướng dẫn hs trao đổi - thảo luận, trả lời các câu hỏi.

D- TIẾN TRÌNH DẠY HỌC:

1. Ổn định tổ chức lớp:

2. Kiểm tra bài cũ: Kiểm tra vở soạn của hs và kiểm tra trong quá trình học bài trên lớp.

3. Bài mới

Hoạt động 1. Khởi động

Trong thực tế cuộc sống, vì điều kiện và hoàn cảnh thực tế, chúng ta có thể ko được đi tham quan mọi thắng cảnh, di tích lịch sử- văn hóa nổi tiếng, thưởng thức các sản vật quý của nhiều vùng quê, ko biết hết về cuộc đời, sự nghiệp của nhiều danh nhân hay các tác giả, tác phẩm VH nổi tiếng, có giá trị,... Nhưng chúng ta cũng có thể nắm bắt được những đặc điểm của chúng qua các bài văn thuyết minh. ở cấp II, các em đã được học về văn thuyết minh về một thể loại văn học, một phương pháp và một danh lam thắng cảnh. Vậy VB thuyết minh có các hình thức kết cấu ntn? Bài học hôm nay, chúng ta sẽ cùng tìm hiểu vấn đề đó.

Hoạt động của GV&HS	Nội dung kiến thức cơ bản
GV HD HS ôn tập về khái niệm và phân loại VB TM. - Nhắc lại k/n về VB TM? - Các loại VB thuyết minh? Loại thiên về trình bày, giới thiệu gồm 3 thể nhỏ: + Thuyết minh về một tác giả, tác	* Khái niệm và phân loại - K/n: VB <u>thuyết minh</u> là kiểu VB nhằm giới thiệu, trình bày chính xác, khách quan về cấu tạo, tính chất, quan hệ, giá trị,... của một sự vật, hiện tượng, một vấn đề thuộc tự nhiên, xã hội và con người. - Phân loại: có nhiều loại, với 2 loại chính:

phẩm VH. + Thuyết minh về một danh lam thắng cảnh, di tích lịch sử. + Thuyết minh về một phương pháp. Hoạt động 2. Hình thành kiến thức mới GV HD HS tìm hiểu mục I. - Em hiểu thế nào là kết cấu VB? - Kết cấu VB phụ thuộc vào các yếu tố nào? Hs đọc VB. Gv chia hs thành 4 tổ thảo luận, trả lời các câu hỏi trong sgk: - Xác định đối tượng và mục đích thuyết minh? - Nội dung thuyết minh của VB? - Phân tích cách sắp xếp ý trong VB? Giải thích cơ sở của cách sắp xếp ấy? Hs đọc VB, thảo luận, trả lời các câu hỏi: - Đối tượng và mục đích thuyết minh của VB 2? - Nội dung thuyết minh của VB 2? - Phân tích cách sắp xếp ý trong VB?	+ Chủ yếu thiên về trình bày, giới thiệu. + Chủ yếu thiên về miêu tả. I. Kết cấu của văn bản thuyết minh * Kết cấu VB: là sự tổ chức, sắp xếp các thành tố của VB thành một đơn vị thống nhất, hoàn chỉnh, có ý nghĩa. Kết cấu phụ thuộc vào đối tượng, mục đích và người tiếp nhận văn bản. 1. Tìm hiểu ngữ liệu a. VB 1: Hội thi thổi cơm ở Đồng Vân - Đối tượng thuyết minh: Hội thi thổi cơm ở Đồng Vân- Đồng Tháp - Đan Phượng - Hà Tây→ một lễ hội dân gian. - Mục đích thuyết minh: Giúp người đọc (người nghe) hình dung được thời gian, địa điểm, diễn biến, ý nghĩa của lễ hội. - Nội dung thuyết minh: + Địa điểm: làng Đồng Vân, xã Đồng Tháp, huyện Đan Phượng, tỉnh Hà Tây. + Thời gian: ngày rằm tháng giêng hàng năm. + Diễn biến: - Thi nấu cơm:- Thủ tục bắt đầu. - Lấy lửa. - Nấu cơm. - Chấm thi:- Tiêu chuẩn. - Cách chấm. + Ý nghĩa của lễ hội đối với đời sống tinh thần của nhân dân. - Cách sắp xếp các ý: + Theo trình tự lôgic: Giới thiệu thời gian, địa điểm, diễn biến, ý nghĩa của lễ hội đối với đời sống tinh thần của người dân. + Theo trình tự thời gian: phần kể về diễn biến của lễ hội được sắp xếp theo trình tự thời gian: thủ tục bắt đầu cuộc thi, diễn biến cuộc thi, chấm thi. b. VB 2: Bưởi Phúc Trạch. - Đối tượng thuyết minh: bưởi Phúc Trạch- Một loại trái cây nổi tiếng. - Mục đích thuyết minh: Giúp người đọc
--	--

	- Cụm di tích văn hóa: Đền Hạ, đền Trung, đền Thượng và đền Giếng. - Vài nét về truyền thuyết Lạc Long Quân và Âu Cơ. - Lễ hội Đền Hùng hằng năm....
--	--

Hoạt động 5. Hoạt động bổ sung

4. Củng cố

- Các hình thức kết cấu của văn bản thuyết minh.

5. Dặn dò

- Học bài cũ. Hoàn thiện bài tập.
- Viết bài văn thuyết minh về di tích lịch sử ở địa phương em.
- Chuẩn bị bài : Lập dàn ý bài văn thuyết minh.